

Abudbányán, és vidékén April hó közepén táján 1849^{ben} azon hírv terjedve el, hogy a havasi olák vezérekhez egy Drágos nevű magyarbani birtostól, ki maga is olák nemzetű, olyan tan, talmi felxólitás érkezett, hogy ő egy előre kitűzött napon Mikelyen helység közelében velök találkozni, és értekezni ohajtana.

Az olák vezérek, prefektek, és tribunok főbbjei szám szerint minsegy harminczan a kitűzött napon el is menének, és értekezének Drágossal-hogy mit, és miről, az az Abudbányai Magyarok előtt, kik viszszarövonulva, és felelem köztöt várak a napi eseményeket, meröben titok, vala; csak annyis lehese hallani, hogy Drágosnak egyéniségié ma, górsalólag emlegetik azon hozzá, tétellel, hogy ő kevés idő múlva Abudbányára jövendene.

Erre minsegy hét múlva löra kedének az olák főnökök Mikelyen helység felé, és más nap ugyan ezen Drágost a lovas csoport élén tísz, leles teljében két jeles olák vezér közegette rölv galyakkal bokretárat lovakon behiserek Abudbányára Böcs János V. prefekt házához vevésre.

Drágosnak iten az olák főnökök, két tanácskozása az Abudbányai magyarok előtt hasonlólag titok - azonban mins valószínűleg innen ered: ményezett tenyek emlitendök: hogy

Drágos csak hamar Bucsum, és Veres,
patak szomszéd helységébe kirándula,
hogy a vidéki oláhoknak népgyűlés
hirdettetett, és az Május 5re eső Ab-
raubányai országos vásáros megelőző
baromvásári alkalmával a barom-
piaoz terén megis tartatott; továbbá
hogy ezen népgyűlésen mind maga
Drágos, mind pedig némely bel-
földi oláh vezérek szónokoltak,
hogy továbbá Drágos az oláh ve-
zérek kíséretében Topánfalva
helységében is megfordult, és az
ottan rendezett népgyűlés előtt is
beszédet tartott.

Utójjára egy vasárnapon u. m:
Május 6^{án} az Abraubányaiaknak is
népgyűlés vala hirdesve, melynek meg-
tartásás a körbejött esőzés miatt
az Unitáriusok egyházába paran-
csolák.

Itten Drágos a szövegbe menvén
felolvasá a szövegszerűen függetlenségi
actás, valamint azon kormányzói
kibocsátványt is, melyben a felkelt
oláh népnek, ha fegyveres lesesxi
haladék nélkül, tökéletes amnestia
vala ígérve, és mindkettenek tartat-
más oláh nyelven is ismétlé.

Beszédet végezvén keves szü-
nes után kemény hangon felol-
vára a gyűlékezést, hogy nyilván-
tanak szándékukat - mivel Boer és
Sulutsz János alprefekték oda nyilat-
koztának a nép nevében, hogy az

kész le tenni fegyverét, itten sem lévén az ova parancsolt magyarságnak befolyása, annyival inkább nem, mivel a fegyver lesétel viánsi kérédei rájuk, mint fegyverselencekre nem is vonatkozhatott.

Ugyan ez nap délszánján hírvül hozák az olák főnököknek, hogy Abrudbányához Mihályon felől magyar katonaság közeleg - Mice Drágos, és Boer János alprefekt azonnal lóra kelének, s az érteendő katonaság eleibe indultának. Drágos állítólag azon szándokkal, hogy a magyar parancsnokos viszona-terezésre bírja.

A magyar katonaság közeledése híreinek vételekor az olák vezérek, s köztük maga Jankó is csak nem minnyáján Abrudbányán a Boer János házában valának. Drágosnak távoztával azonban Jankó több sribunokkal együtt azonnal Topánfalvára nyargala, és csak némelyek, s ezek között főleg Dobra, és Buttyán maradvának helyt.

Este 10 óra felé megérkezék Örnagy Hasvani vezérlése alatt a szabád csapasosokkal együtt minsegy 1100 főből álló magyar katonaság az eleibe Drágos mens, és V. prefekt Boer János hírére seben.

A megérkezett katonaság egésze
éjjelen át a város piacán sanyára,
és csak is más nap u: m: hétfőn reg-
gel szállásolták a polgárok há-
zaikhoz.

Ekkor a fegyverek bevétele kato-
nai szigorral megparancsolták nem
csak a városban, hanem kikülvött
hírnökök által a szomszéd helysé-
gekben is.

Azon remény, hogy a hosszúas
anarchicus állapotnak már vala-
hára vége leend megnyugtató ma-
gokat az olák ajkú vagyonszob-
polgárok is; a magyarok pedig
annyi hatal felelem után a véletle-
nül érkezett katonaságban meg-
menőjét tekintve, és így természet-
esen örömmelviselésök sem hiány-
zanak; noha a hidegen fonsolók
megtudván a katonaságnak az olák-
sághoz képest csekély számát, és lát-
ván hogy annak is egy része csupán
landzsákkal fegyverzett, nagyon is
aggasztónak találák helyzetüket. —

Az Abrudbányai olák lakos-
ság a szuronyos fegyverzetű olák-
orsereg / garda / kivételével, mely
még azon éjjelen megszőkén a vi-
déli oláksághoz csatlakozott, leté-
vé és bevétele fegyvereit — a vidéke-
k azonban nem, sőt már az nap
délután nézeteles támadást inté-
zének a magyar előőrök ellen, mely-
nek visszaverésében egy horvát ka-

látos sebet is kapott.

Hedden reggel nyolc óra táj
az Abrudbányai papok, k. hivatalnokok
és tanácsbeliek, valamint a polgar-
ság is a körpiacsoni megjelenésre
szólítatának föl, kik által egy a piacz
közepébe kitett asztal körül körzet
képeztek, a midőn arsan megjelené-
nek Hasvani, és Drágos is több hon-
véd tisztek kíséretében, és számszalan
éjén és ^{is} ~~hívták~~ ~~hívták~~ között he-
lyes foglalának az asztal köré-
ben.

Abrudbányai catholicus lel-
kész Kovács Joseph elölépék ekkor a
körből, és szivolor zászlóval kezében
tartalva egy nagy dictiókkal tömött be-
szédes ivvelvén benne a győzedelmes
magyar katonaság megérkezését, és
köszönetet nyilvánított a város meg-
mentéséért. -

Miután őrnagy Hasvani a kitett asz-
tatra fel állt és alkalmot szerezvén beszé-
dében tuvasta, hogy Drágos a havasi
vidék kormány birtosává nevezetett,
és ajánlta az irántai engedelmességét,
megemlítvén hogy az olák nemzet a
magyarnak régi, és természetesen szövesvé-
geese, és hogy mindentör hű volt iránta,
és hogy a nép maga jelenteg is jó, csak
nemely roszak által verettett tévusra,
de kiket az ég' bosszija minden hi-
sonnyal utól érend, és fogada' so-
váblá, hogy a városok bár minő ellenség

ellen megvéendő. - Mi alatt azonban sebes
vágatva érkeztek Verespatak felől egy hír,
mely jelenségek Hasvaninak, hogy Verespata-
kot a vidéki oláhság megtámadással fenye-
geti.

Ezt hallván a városi nép sietősze-
ni készült, de Hasvani maradt ince,
és beszédét barátság folytatva újabb
védelmes ígére.

Drágosnak is kívánsága vala besze-
des tartani, a minsz nyilváníta, de ez a
közbejött esemény miatt elmarad. Most
már eltávoztak a gyülekezet, lármá dob
perdül meg, és minszán Péternek
Kovács saját házában a városi oláh
papokat néhány el nem távozott
tisztviselővel együtt Hasvaninak be-
mutatá, Hasvani pedig a papokat
a népek felvilágosítására és helyes ve-
rekesére felszólítá, legottan egy szarad
fegyverest indítanak Verespatak felé.

Hogy kibékülő szellem helyett mely-
lyet Drágosnak előkészítés kell va-
la, minden oldalról ellenségeske-
kedés mutatkozék, tisztán állá mind
a városi lakosság, mind pedig Has-
vani előtt.

Azon szarad, mely Verespatak
védelmére kiindult, hoozzad kívánsá-
ján kintelen vala szorodára - vira-
dólag viszva indulni Abrodányára,
és az nap veggel meg is hozák azon
hírt, hogy Verespatak már több helyen
ég.

Mintegy nyolc és kilenc óra fele

a városból nyugat északra fekvő Csernicrai
hegy élén egyes oláh felkelők mutatkozá-
nak, és számuk gyorsan növekedni kezd.

Flasvani az ellenségeskedésnek annyi
jelei által szigorú előkészültköz nyulni.
Kénytelenül a helyt maradás oláh vezérének
közül Dobrák és Buttyánt töstént befogata, nyúl.
várásával, hogy ha Abrudbánya megtámadtat,
nek, aronnal agyon löveti őket - további be-
fogata magát Boer, és Suluox Tanos is, be-
foglalván virományait is. - de a híres az
Abrudbányai tekintélyesebb Magyarc nők kére-
sére Keresztes is mulva szabadon bocsáttata.

Ex nap délutánján ebben után minijárt
közülben vala a katonaság, a halálos
sebben elhalt huszárs katonái szertartással
eltemelni, a mint hírnökök érkezvén jelenték
hogy az Oláhság Abrudbányát több oldalról
megtámadni készül. A temetési szertartás
tehát felbe marada, megperdülő a láma-
dob, és az arca örvényeseglett katonaság
gyorsan rendezteték.

Négy oldalról lévén Abrudbánya
fenyegetve t. i. Topánfalva, Bussum, Verec,
patak, és a nyugatra fekvő hegy felől.
ugyan annyi csapatok indulának el, és
mintegy öt ora felé meg is kezdődék
a csatár-karcs; noha ebben az oláh,
ság vívócsapomattak, Flasvani még
sem lása lehetségesnek Abrudbányát
a tulajdon oláh tömeg ellen megtart.
hasni - annyival inkább nem; mivel a
mint tüccsörnagy díptai nyilvánítá
nem valóban, elegendő topor készlettel

először. Így tehát a csapatok egy része este 10. és 11. óra felé visszavonultak a városba, és az Abauzbányásói visszavonulás szándékát maga a parancsnok sem titkolta.

A magyar lakosság a katonaság elvonulása esetére nem tásván más menekülhetési módokat, mint az, hogy vele együtt Abauzbányás ováhagyja, már kétfelől várja az indulást, mely azonban részint hogy a katonák más része is megérkezzen, részint pedig hogy a hold elhunytával besötétedjen, éjjel utáni egy és két óra felé haladva.

A megindult menekés mindjárt az ágyúk, és tábori szekerek után csatlakoznak mindazok, kik közvetlen vagy közvetve a táborhoz tartozának.

Drágos ezek között az első helyen állván kétségessé nem szenved, hogy az ő személye a legkiteljesítőbb védelemben részesülendőt lesz; megfoghatatlan tehát azon ok, mely ötöt arra bírta, hogy ezen menettől elszakadva Abauzbányásra visszaterjen. — — —

Meglehet tartott azon felelősségtől, melynek Abauzbánya pusztulásával a Magyar Kormány előtt kötevésségszerűen leendő, és a melyet öltözés, mint az katonaparancsnoknál történni szokott, valószínűleg Drágosra mint polgári biztosra hárítsák, tartott volna. De ~~az~~ még az sem lehetetlen, hogy a magyar

gyek állandóságában nem biz-
ván talán további szereplését
akarta kettévágni.

Bár mi lett legyen is oka
a Drágos visszatérének, ő is i-
gyekozott az Oláhság dűke elől
menekülni abrudbányai Suluca
Szimion bányász ^{polgár} funkciójában rejt-
vén el magát; innen azonban,
míután a Hatvanit eredmény nél-
kül üldöző Oláhság Abrudbányát,
mint szabad prédáját, megrohanta,
egy csoport által felfedeztetvén ki-
nosan kivégertetett. Kivégertetését
megelőzőleg a csoportnak vezére
Tjok Todor, egy topánfalvi oláh ta-
kos, Drágost mintegy 100 #-ra me-
nö kőszpenkétől és az ujjáiban
volt arany gyűrűktől megfosztotta.

Ekéj Drágosnak fizetési íve
a rablok kezébe kerülvén, öki azzal az
Offenbányai k: bányász pénztárnál, mie-
lőtt ottan az Abrudbányai esemény
tudva lett volna, a Május havi díj,
részletnek kisikarását megkísérelte,
lék; de a követelt fizetés, pénz és
a szabályozó nyugta hiánya mi-
att elhalasztatván e körben a Drágos
halálának híre elterjedett - minél
következése lett, hogy a díjkiwétel
végett ventki többé meg nem jelent,
és így ~~az~~ maga a fizetési ív
egy ottani hivatalnoknál mara-
dott. —

